

# بررسی و نقد کتاب کشف الشبهات فی التّوحد محمد بن عبدالوّهّاب

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: محمد حسین سبحانی

استاد راهنما: عبدالرحیم سلیمانی بهبهانی

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: احمد شجاعی

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: جامعه المصطفی

تاریخ دفاع: 1389

واحد:

کلمات کلیدی: محمد بن عبدالوهاب، توحید، شرک، عبادت، کفر، توسل، زیارت، شفاعت، نذر

این نوشتار، کتاب کشف شبهات التوحید تألیف محمد بن عبدالوهاب را نقّادی می‌کند، که در آن اموری همچون: نذر، شفاعت، توسل، زیارت، و استغاثه به اولیای الهی و پیامبر اسلام شرک خوانده شده و هر کدام که برای غیر خدا صورت گیرد، کفر به خداوند دانسته شده و در شمار عبادات و اعتقادات صحیح یک مسلمان محسوب نمی‌شود. نویسنده می‌کوشد با ارائه معنای دقیق توحید، شرک و عبادت، شبهه‌های محمد بن عبدالوهاب به عقاید شیعیان در زمینه شفاعت، توسل، زیارت، نذر و قربانی را پاسخ گوید. این پژوهش در سه فصل سامان یافته است. در فصل اول نگارنده ابتدا خلاصه‌ای از زندگانی و افکار محمد بن عبدالوهاب و مبانی فکری وی - برگرفته از افکار ابن تیمیه - می‌پردازد و سپس به بررسی معنای واژگان شرک، توحید، توسل، شفاعت و عبادت پرداخته و توحید و شرک و عبادت و مصادیق آن را در کتاب مذکور تفسیر و معنا می‌کند. در همین زمینه نویسنده، واسطه قرار دادن فرد یا افرادی بین خدا و حاجات انسان‌ها که محمد بن عبدالوهاب آن را شرک می‌خواند، نقّادی کرده و به تبیین اقسام توحید و شرک و مصادیق واقعی آن می‌پردازد. نویسنده با بر شمردن اقسام شرک و کفر، هیچ منافاتی بین مقوله‌هایی همچون: شفاعت، توسل و... با مسأله توحید نمی‌بیند. اقسام شرک که وی به آن‌ها اشاره می‌کند، شرک در اعتقاد، افعال، صفات و نیز شرک خفی و جلی است و طلب شفاعت از پیامبر اسلام، ائمه و پیامبران دیگر و توسل به آنان را جزو هیچ یک از مصادیق شرک تشخیص نداده است. وی آن‌گاه به بررسی معنای حقیقی شفاعت پرداخته و ادله قرآنی و روایی آن را ذکر می‌کند. او مرده دانستن پیامبر اسلام و سایر پیامبران الهی و بیهوده بودن درخواست کمک از آنان را نیز نقد کرده و دلیل‌های قرآنی و روایی بودن حیات داشتن ارواح پس از مرگ طبیعی را توضیح می‌دهد. بیان مشروعیت توسل و شرک نبودن آن از دیدگاه قرآن، روایات، بزرگان و عالمان از مباحث پایانی این نوشتار محسوب می‌شود.